

Remissvar från Kollegiet för svensk bolagsstyrning beträffande Justitiedepartementets promemoria Ds 2008:5 Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv

1 Allmänna utgångspunkter

Kollegiet för svensk bolagsstyrning ("Kollegiet") ingår som ett av fyra sakorgan i Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, bildad av ett antal organisationer inom näringslivet med uppgift att skapa en samlad struktur för självregleringen inom detta område. Kollegiets uppgift är att främja god bolagsstyrning i svenska börsnoterade bolag samt att värna självregleringens ställning på detta område.

Erfarenheterna hittills av självreglering på bolagsstyrningsområdet i form av Svensk kod för bolagsstyrning ("**Koden**") är enligt Kollegiets uppfattning övervägande positiva. Koden fungerar i allt väsentligt väl för de bolag som tillämpar den och har, enligt undersökningar som genomförts, bidragit till ett förbättrat förtroende för styrningen av de börsnoterade bolagen hos den svenska allmänheten och på den svenska och internationella kapitalmarknaden.

Med denna utgångspunkt anser Kollegiet att lagstiftning som inskränker självregleringens roll på bolagsstyrningsområdet endast bör tillgripas antingen om det finns starka sakliga skäl att föredra lagreglering framför självreglering eller om det av nödvändighet följer av våra internationella åtaganden. När det gäller de frågor av bolagsstyrningskaraktär som behandlas i Justitie-departementets promemoria Ds 2008:5 Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv ("**Promemorian**"), anser Kollegiet inte att det framkommit sådana omständigheter som gör det sakligt motiverat att lagstifta i dessa frågor. Däremot kan det av EG-rättsliga skäl vara nödvändigt att implementera det aktuella direktivet (direktiv 2006/46/EG om ändringar i fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktiven,¹ "**Ändringsdirektivet**") genom tvingande reglering. Slutsatsen blir enligt Kollegiets uppfattning att sådan implementering bör ske på den lägsta nivå som Ändringsdirektivet tillåter. I vissa fall, när direktivets bestämmelser inte kan anses stå helt i överensstämmelse med svensk rätt, bör det också kunna leda till att den svenska lagstiftaren i någon mindre del kan avvika från Ändringsdirektivets exakta ordalydelse så länge syftet med direktivet uppfylls.

När det gäller bolagsstyrning finns i Sverige de grundläggande kraven fastlagda i lag eller i avtalsrättsligt förpliktande bestämmelser på de marknadsplatser där bolagens aktier är upptagna till handel. De frågor som för närvarande behandlas i Koden är till övervägande del sådana där efterföljden av respektive regel inte är det viktigaste utan transparensen kring hur bolaget förhåller sig till regeln i fråga. Till exempel ska Koden i fråga om kravet på rapportering om intern kontroll mer ses som en uppmaning till de noterade bolagen att gentemot sina ägare och kapitalmarknaden i övrigt redogöra för sitt interna styrsystem än som ansvarsgrundande bestämmelser för bolagsledningen.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG av den 14 juni 2006 om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag, 83/349/EEG om sammanställd redovisning, 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag.

Det är viktigt att uppmärksamma att en lagreglering av dessa frågor riskerar att motverka detta syfte, då långtgående krav på revisorsgranskning och hotet om skadeståndsrättsligt ansvar med stor sannolikhet kommer att få bolagen att så långt möjligt minimera sin informationsgivning. Det är mot denna bakgrund som Kollegiets inställning i vissa frågor nedan ska ses.

2 ”Bolagsstyrning”, inte ”företagsstyrning”

I Promemorian används, med förebild i den svenska översättningen av Ändringsdirektivet, termen *företagsstyrning* som översättning av den engelska termen *corporate governance*. Detta språkbruk kan dock vara missvisande, då företagsstyrning inom företagsekonomi normalt är benämningen på företagsledningens styrning av verksamheten. Den idag gängse benämningen är *bolagsstyrning*, vilket också är den term som används i Koden. Kollegiet anser att det är olyckligt och att det kan leda till missförstånd och förvirring att ändra den terminologi som sedan 2004 varit den förhärskande i det svenska näringslivet.

Kollegiets förslag: Som översättning av ”corporate governance”, används ”bolagsstyrning”.

3 Bolagsstyrningsrapporten ska inte behöva utgöra en del av den formella årsredovisningen

En fråga gäller bolagsstyrningsrapportens formella status i de fall den upprättas fristående från förvaltningsberättelsen. Ändringsdirektivet tillåter att bolagsstyrningsrapporten antingen ingår som en del i förvaltningsberättelsen eller lämnas som en separat rapport utanför denna. Enligt Promemorians lagförslag ska rapporten alltid anses utgöra en del av den formella årsredovisningen, oavsett om rapporten ingår i förvaltningsberättelsen eller lämnas separat, eftersom detta hävdas vara lämpligt utifrån praktiska och principiella utgångspunkter, se Promemorian s. 81. Ändringsdirektivet torde dock inte kräva att bolagsstyrningsrapporten ska utgöra en del av den formella årsredovisningen i de fall den lämnas som en separat rapport.

Kollegiet ifrågasätter därför Promemorians slutsats att bolagsstyrningsrapporten alltid ska utgöra en del av den formella årsredovisningen. Enligt Koden utgör den bolagsstyrningsrapport som idag lämnas av bolagen inte en del av den formella årsredovisningen. Revisorsgranskning av rapporten är därför frivillig. Enligt Ändringsdirektivet ska revisorerna endast granska huruvida bolagsstyrningsrapporten upprättats, med undantag för vissa delar, bl.a. avsnittet om intern kontroll, där granskningen ska avse huruvida avsnittet är förenligt med årsredovisningens övriga delar. Om bolagsstyrningsrapporten görs till en del av den formella årsredovisningen blir revisorsgranskningen väsentligt mer omfattande. För det första kan det ifrågasättas om bestämmelsen om att granskningen av bolagsstyrningsrapporten endast ska avse att rapporten upprättats kommer att kunna följas av revisorerna för det fall hela rapporten ska anses utgöra en del av den formella årsredovisningen. För det andra kommer den materiella granskning som ska ske av internkontroll-avsnittet inte att kunna begränsas till att avse huruvida den är ”förenlig med årsredovisningens övriga delar”. Snarare kommer denna granskning att behöva bli mer ingående för att följa god revisionsd.

Detta leder till att svenska bolag riskerar att ställas inför ett strängare granskningskrav jämfört med andra EU- och EES-länder. Som framhållits ovan riskerar detta att hämma bolagens vilja att göra fylliga beskrivningar av sin bolagsstyrning, inklusive bolagets interna kontroll, vilket i sin tur riskerar

att innebära ett steg bakåt för svensk bolagsstyrning jämfört med vad som uppnåtts under senare år med hjälp av gällande regler i Kodexen.

Kollegiets förslag: Bolagsstyrningsrapporten ska, om den inte ingår i förvaltningsberättelsen, inte anses vara en del av den formella årsredovisningen.

4 Bolagsstyrningsrapporten ska kunna offentliggöras enbart på bolagets webbplats

Enligt Promemorian ska bolagsstyrningsrapporten, även om den utformas som en från förvaltningsberättelsen skild del, offentliggöras på samma sätt som förvaltningsberättelsen och övriga delar av årsredovisningen, dvs. genom ingivande till Bolagsverket. Den möjlighet till offentliggörande enbart på bolagets hemsida som återfinns i Ändringsdirektivet förslås inte utnyttjas, se Promemorian s. 81 f. Som skäl anförs att ”det som regel vore praktiskt att alla delar av årsredovisningen offentliggörs på samma sätt”.

För det första, i enlighet med vad som anförs ovan, kräver inte Ändringsdirektivet att bolagsstyrningsrapporten utgör en del av den formella årsredovisningen. Utformas reglerna på detta sätt vore det missvisande om bolagsstyrningsrapporten offentliggjordes genom att ges in till Bolagsverket, då detta skulle kunna ge sken av att rapporten utgör en del av den formella årsredovisningen.

Även om bolagsstyrningsrapporten ska utgöra en del av den formella årsredovisningen, finns det skäl för att låta den offentliggöras enbart på bolagets webbplats i enlighet med vad Ändringsdirektivet tillåter. Bolagsstyrningsrapporten är inte och kommer inte att vara granskad av revisorerna på samma sätt som övriga delar av den formella årsredovisningen. Den information som återfinns via Bolagsverket är normalt sådan granskad information. Det finns en uppenbar risk att bolagen begränsar sin beskrivning av bolagens system för bolagsstyrning om rapporten omfattas av omfattande formaliakrav. Utifrån ett bolagsstyrningsperspektiv är det viktigare med fullständiga och lättillgängliga redogörelser för bolagsstyrningen än att dessa varit föremål för ingående revisorsgranskning. Någon risk för förvirring hos mottagarna av informationen föreligger heller inte även om informationen enbart lämnas på webbplatsen.

Kollegiets förslag: Bolagsstyrningsrapporten ska, om den inte ingår i förvaltningsberättelsen, kunna offentliggöras enbart genom att göras tillgänglig på bolagets webbplats.

5 Internkontrollavsnitt för moderbolag och koncern bör kunna lämnas samlat i bolagsstyrningsrapporten

Enligt Ändringsdirektivet ska, om det noterade bolaget är moderbolag i en koncern, även en beskrivning av internkontrollen på koncernnivå lämnas.

I Promemorian är slutsatsen, vilken i och för sig kan ifrågasättas, att direktivet inte tillåter länder som kräver separat förvaltningsberättelse på koncern- och bolagsnivå - som Sverige - att ge bolagen möjlighet att upprätta ett gemensamt internkontrollavsnitt för moderbolaget och koncernen. Detta leder till den mycket förvirrande lösningen att i noterade bolag som är moderbolag i en koncern - vilket torde vara fallet för så gott som samtliga svenska aktiemarknadsbolag - måste två internkontrollavsnitt upprättas - en på bolagsnivå i den separata bolagsstyrningsrapporten för den absoluta

majoriteten bolag som kommer att välja denna lösning, samt en på koncernnivå i koncernförvaltningsberättelsen.

Det är visserligen korrekt att från en legal utgångspunkt måste svenska bolag upprätta separata förvaltningsberättelser för moderbolaget och koncernen. Denna skyldighet uppfylls dock i regel genom att bolagen tar fram en samlad förvaltningsberättelse som innehåller information både på bolags- och koncernnivå. Lagförslaget i Promemorian riskerar att försvåra denna praxis med ökat arbete och kostnader för bolagen som följd. Dessutom torde krav på en separat internkontrollbeskrivning på bolagsnivå i allmänhet vara av begränsat värde. Det intressanta för de noterade bolagens ägare är snarare hur den interna kontrollen ser ut i koncernen.

Relevanta frågor om intern kontroll på bolagsnivå har även relevans på koncernnivå, vilket gör att informationen i allt väsentligt blir identisk på bolags- och koncernnivå. Det är således svårt att se något informations-behov som kan legitimera separata beskrivningar av den interna kontrollen på bolags- och koncernnivå.

En ytterligare följd av förslaget om separata internkontrollavsnitt är att detta på koncernnivå kommer att behöva undergå samma revisorsgranskning som övriga delar av förvaltnings-berättelsen. Detta innebär att den miniminivå på granskningen som Ändringsdirektivet tillåter - att interkontrollavsnittet överensstämmer med årsredovisningens övriga delar - med största sannolikhet inte kommer att upprätthållas. Som anförts ovan är risken påtaglig att detta leder till mer knapphändiga beskrivningar av den interna kontrollen till nackdel för bolagets ägare och övriga intressenter.

Kollegiets förslag: Beskrivningen av den interna kontrollen för koncerner bör kunna ske samlat för koncernen och moderbolaget i bolagsstyrningsrapporten och inte i förvaltningsberättelsen.

Stockholm 2008-03-18

KOLLEGIET FÖR SVENSK BOLAGSSTYRNING

Per Lekvall

Anders Malmeby

Sekreterare

Ledamot

